

SLOVENSKI FILM

Film ni le to, kar vidite v kinu

Odkar je Slovenija postala samostojna, je postala tudi zelo filmska država. V zadnjih 25 letih je v njej nastalo skoraj 300 celovečernih filmov. Toliko jih je naštel Marcel Štefančič jr. v knjigi *Slovenski film 2.0*.

✎ Zdenko Vrdlovec

Zgodovina slovenskega filma, pravi Marcel Štefančič jr. v uvodu v svojo knjigo *Slovenski film 2.0*, ne more biti več le zgodovina slovenskih filmov, ki jih je blagoslovil Slovenski filmski center ali prej Slovenski filmski sklad. In prav tako ne more biti več le zgodovina slovenskih filmov, ki so se vrteli v kinu, na rednem programu. Zakaj ne? Ker je digitalna revolucija pomenila tudi revolucijo in ekspanzijo slovenskega filma, trdi Marcel Štefančič.

demo do številke 296. Prav osupljiva številka. Če bi jo slišal kakšen tujec, bi pomislil, kako močno filmsko industrijo moramo imeti v Sloveniji. Ducat filmov na leto, to za tako majhno in mlado državo v tako ubornih časih ni majhna reč. Seveda pa tolikšno število filmov ni in ne more biti produkt filmske industrije, ker je pri nas ni. Imamo zasebne producente, toda ti dobijo večino denarja za svoje filme od Slovenskega filmskega centra, ki predstavlja obliko državne ali javne pomoči filmski produkciji. Ta pa še nikoli ni pridelala deset filmov na leto. Od kod torej toliko filmov, v 25 letih skoraj

črnega filma) vključil tudi številne dokumentarce in enourne igrane filme, ki so nastali v televizijski produkciji.

Izgubljeni, a ne pozabljeni

A tudi s tem še ne bi prišel do tistega osupljivega števila, če se ne bi spomnil še vseh izgubljenih filmov, torej takšnih, ki so bili dokončani, a iz teh in onih razlogov niso prišli v kino (nekateri, kot je *Felix* Boža Šprajca, pa so tudi dobesedno izginili), predvsem pa, če ne bi odkril še vrste takšnih, ki so dejanski nastali v neodvisni oziroma gverilski produkciji. Kar nekaj teh filmov je zbranih pod rubriko *Regionalci, gverilci & samizdati*, nekateri »gverilci« so raztreseni še po drugih rubrikah ali kategorijah, eden pa se je znašel celo v *Nebesih*, kot je Marcel Štefančič jr. poimenoval svoj panteon 15 najboljših filmov. To gverilsko izjemo je treba imenovati: to je film *Fantje ljubijo sexy noge, dekleta imajo rada sladoled*, saj je kritični enciklopedist v njem odkril režiserja, ki je ne le zadržan in izviren, ampak kompleten avtor, ki je poleg tega posnel še štiri celovečerce. Ime mu je Matej Osepeck, a če ga boste hoteli v knjigi najti, boste morali prebrati celo, ker ji manjka indeks imen.

Vsa ta množica filmov je katalogizirana v razne kategorije, ene kakor da »družbenopolitične«, kot so *Vzhodno od raja*, *Zahodno od raja*, *Trpjenje srednjega razreda*, *Antikapitalisti*, *Spolna politika* ali *Sence vojne*, druge enostavno zabavne, a točne, kot je zlasti *Umetnost je težka*, večina pa je le žanrskih, kot so *Mjuzikli*, *Gorniški filmi*, *Mockumentarci*, *Portreti in profili*, *Nemi filmi* ali *Žanrski kiksi*. A ne le med žanrskimi kiksi, tudi v nekaterih drugih kategorijah je najti spise (večino jih je Marcel Štefančič jr. sicer že objavil v reviji *Mladina*), ki to knjigo še kako upravičujejo kot resnično kritično enciklopedijo slovenskega celovečernega filma v obdobju 1991–2016. Z nekaj metaforike pa bi se jo dalo opisati kot tako popolno katalogizacijo slovenskega filma v zadnjih 25 letih, da ji nič in celo »nevidno« ne ostane skrito; ali tako popolno viševsekcijo tega filmskega korpusa, da oživi tudi njegove invalidne in celo odmrle dele. x

V obsežnem in temeljitem pregledu slovenskega filma zadnjih 25 let je Marcel Štefančič jr. izbral tudi svoj panteon najboljših filmov. ☛ Jaka Gasar

Od igranih do dokumentarnih

Ta njegova knjiga je nastala na pobudo urednika založbe UMco Sama Ruglja, da bi ob 25-letnici Slovenije objavil knjigo o filmu te četrtsotletne Slovenije. In kaj mislite, koliko filmov so v Sloveniji posneli v tem obdobju? Najbrž se vam niti ne sanja, saj se tudi meni ni. Ampak če preštejemo naslove filmov v indeksu na koncu knjige, pri-

300, kolikor jih je Marcel Štefančič jr. katalogiziral v svoji knjigi?

Ta količina je, bi rekel, najprej rezultat neke tolerance, ki je za dolžino celovečernega filma štel 60 minut, ne pa običajnih ali »mainstreamovskih«, »filmsko industrijskih« 90 ali 100 minut. Tako je lahko »kritični enciklopedist« (podnaslov knjige je namreč *Kritična enciklopedija slovenskega celove-*